

De architectuur van Venetië en Veneto

Door de handelscontacten met het Oosten ontwikkelde het middeleeuwse Venetië een eigen, exotische bouwstijl, bekend als de Venetiaanse gotiek, die Byzantijnse koepels en islamitische minaretten paarde aan Europese gotische spitsbogen en vierpassen. In de 16de eeuw bouwde Palladio in Venetië en Veneto zijn op de klassieke bouwkunde geïnspireerde kerken, villa's en openbare gebouwen. Zijn invloed was zo groot dat zelfs de 17de-eeuwse barok in Venetië erdoor werd getemperd.

Andrea Palladio
(1508–1580)

Waar vindt u de mooiste gebouwen?

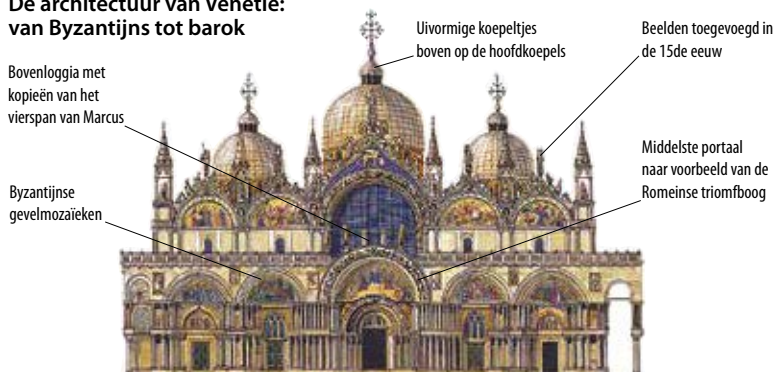
Een vaporettotoecht over het Canal Grande in Venetië (blz. 92–95) biedt een goed overzicht van de Venetiaanse architectuur. Er zijn musea gevestigd in het Ca' d'Oro, Ca' Rezzonico en Ca' Pesaro, en u moet zeker de Basilica di San Marco en het Palazzo Ducale

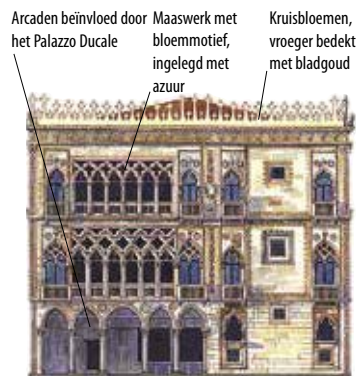
Venetiaans-gotisch
venster

bezoeken. In Veneto zijn vele gebouwen van Palladio te vinden, maar het hoogtepunt is de Villa Barbaro (blz. 153). Andere villa's van zijn hand vindt u langs het Brentakanaal (blz. 164). Een grote concentratie van zijn werk, waaronder de beroemde villa La Rotonda, treft u in de stad Vicenza (blz. 154–157).

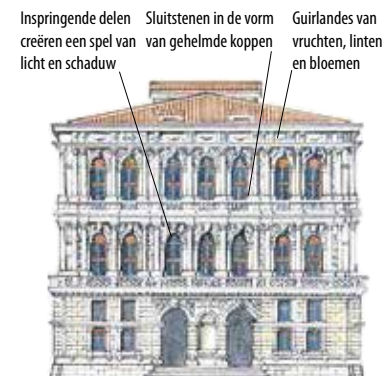
De architectuur van Venetië: van Byzantijns tot barok

De Basilica di San Marco, voltooid in de 11de eeuw, is de mooiste Byzantijnse kerk van West-Europa. Als onderkomen voor de relikwieën van de evangelist Marcus en als symbool van de macht van Venetië moest hij schitteren (blz. 114–117).

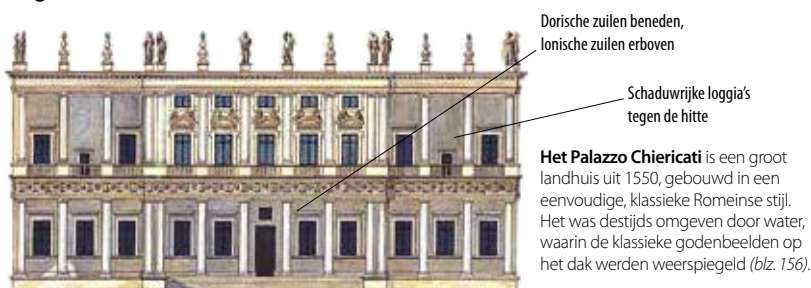

Ca' d'Oro, het 15de-eeuwse 'huis van goud', verraadt Moorse invloeden, vooral in de kruisbloemen op het dak en de afgeronde spitsbogen (blz. 98).

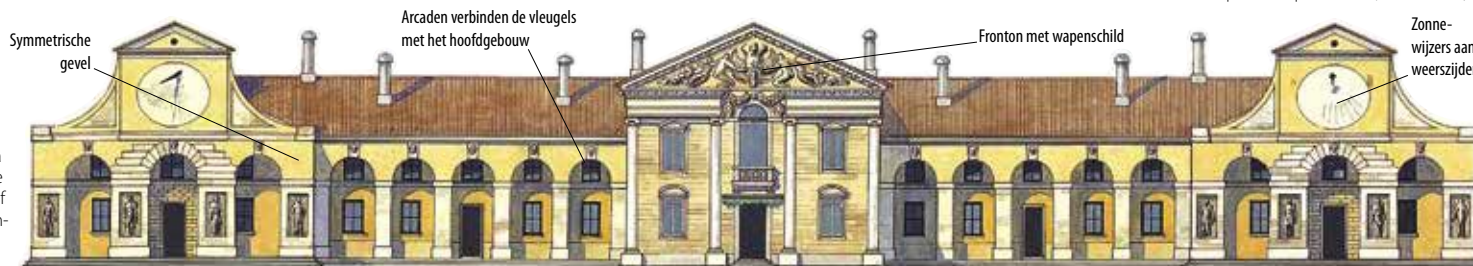

Ca' Pesaro (17de eeuw) is met zijn klassieke zuilen en rijke maar subtiele ornamentatie een schoolvoorbeeld van Venetiaanse barok (blz. 93).

De geniale Palladio

Villa Barbaro bij Masèr was een van de villa's die Palladio ontwierp na 1550, toen het onder rijke Venetianen mode werd om er een buiten op na te houden. Kenmerkend is de combinatie van boerenbedrijf in de zijvleugels en de elegantie van een landhuis in het hoofdgebouw (blz. 153).

19 Basilica di San Marco

De beroemde basiliek van Venetië is een combinatie van de bouwkundige en decoratieve opvattingen van Oost en West. Het exterieur dankt zijn bijna oriëntaalse pracht aan schatten uit de overzeese gebieden van de Republiek: kopieën van de beroemde bronzen paarden die in 1204 uit Constantinopel zijn meegenomen, en een verbijsterende hoeveelheid zuilen, bas-reliëfs en gekleurd marmer. Mozaïeken uit verschillende periodes sieren de vijf portalen, terwijl het hoofdportaal wordt verfraaid door romaans beeldhouwwerk (1240–1265), dat tot het mooiste van Italië behoort.

★ **Paarden van San Marco**
De vier paarden zijn replica's van de vergulde bronzen originelen, die veilig binnen in het basiliekmuseum staan.

UITGELICHT

- ① De elegante bogen, precies boven die van de begane grond, vormen een herhalend patroon.
- ② De Pinksterkoepel, die de uitstorting van de Heilige Geest als duif verbeeldt, was misschien wel de eerste koepel met mozaïeken.
- ③ De Hemelvaartkoepel toont een 13de-eeuws mozaïek van Christus omringd door engelen, de twaalf apostelen en Maria.
- ④ Het lichaam van Marcus zou in 976 bij brand verloren zijn gegaan, maar weer zijn verschenen toen de nieuwe kerk in 1094 werd gewijd. De relikwieën liggen in het altaar.
- ⑤ Op de vloermozaïeken staan afbeeldingen van vogels en beesten, die ten dele allegorisch zijn bedoeld.
- ⑥ Schatkamer van San Marco
- ⑦ Romaans beeldhouwwerk siert de bogen van het hoofdportaal.

★ Gevelmozaïeken

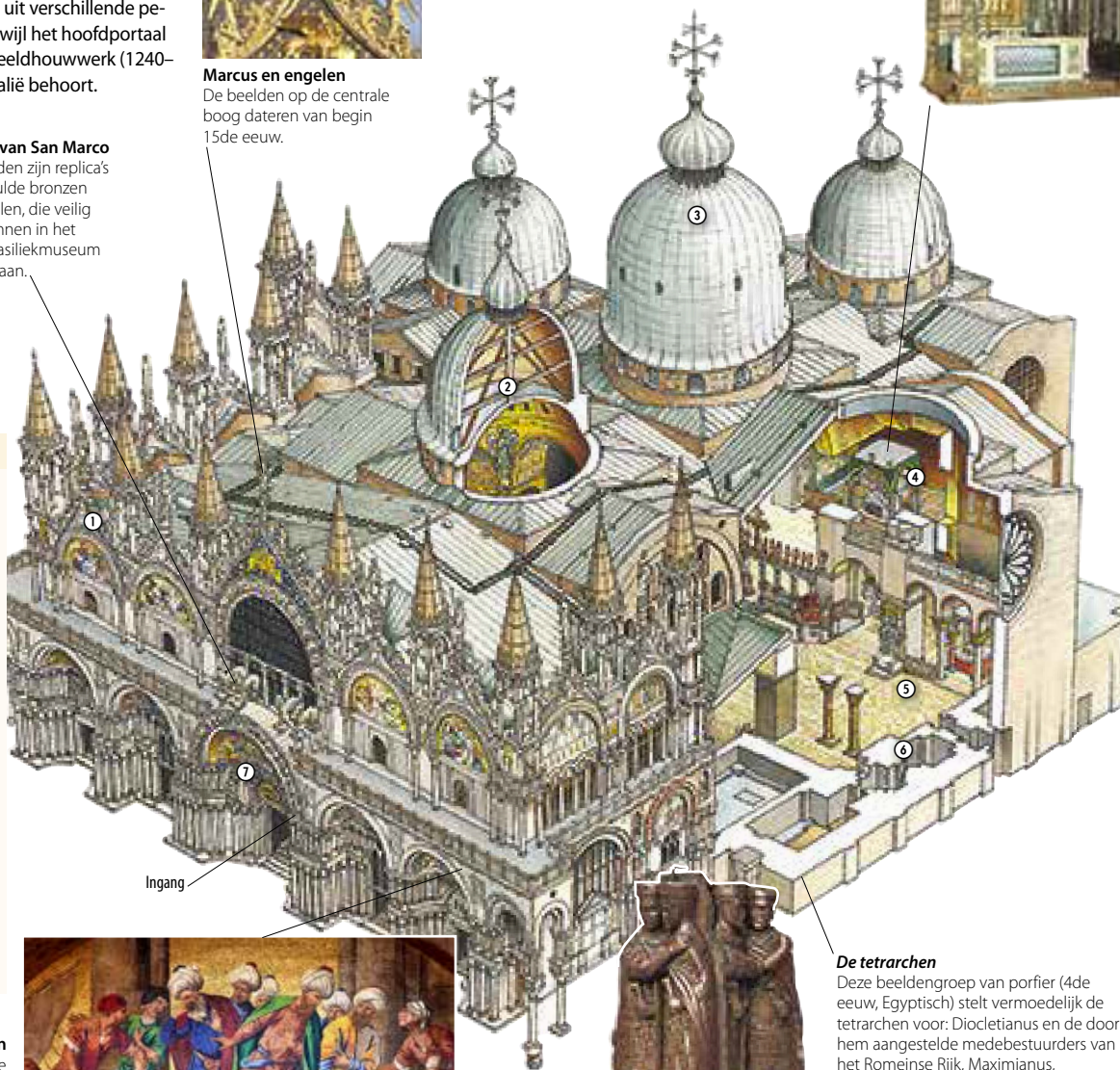
Op dit 17de-eeuwse mozaïek wordt het lichaam van Marcus uit het islamitische Alexandrië gesmokkeld, verstopt onder stukken varkensvlees.

Marcus en engelen

De beelden op de centrale boog dateren van begin 15de eeuw.

Baldacchino
De albasten zuilen van de altaarhemel (*baldacchino*) zijn versierd met taferelen uit het Nieuwe Testament.

Ingang

De tetrarchen

Deze beeldengroep van porfier (4de eeuw, Egyptisch) stelt vermoedelijk de tetrarchen voor: Diocletianus en de door hem aangestelde medebestuurders van het Romeinse Rijk, Maximianus, Valerianus en Constantijn.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Piazza San Marco. Kaart 7 B2–C2.
Tel. 041-2708311. Basilica, Pala d'Oro, Loggia dei Cavalli en Schatkamer: **Open** ma–za 9.45–17.00 (nov.–Pasen vanaf 9.30), zo 14.00–17.00 (nov.–Pasen tot 16.00) uur. Museum: **Open** dag. 9.45–16.45 uur. **f** niet tijdens mis. **g** behalve zo (Basiliek). **u** **o** **g** **l** **g** **g**
w basilicasanmarco.it

Openbaar vervoer

g San Marco

Bouw van de San Marco

Dit is de derde kerk op deze plek, gebouwd in de vorm van een Grieks kruis en bekroond met vijf koepels. De eerste, in de 9de eeuw gebouwd voor de relikwieën van Marcus, werd door brand verwoest. De tweede werd afgebroken om plaats te maken voor een kerk die een waardige afspiegeling zou zijn van de groeiende Venetiaanse macht. Het ontwerp greep terug op dat van de Apostelkerk in Constantinopel. Voltooiing en verfraaiing namen nog eeuwen in beslag. Vanaf 1075 moest ieder uit het buitenland terugkerend schip een geschenk meebrengen voor het 'Huis van Marcus'. Het interieur telt 4240 m² aan mozaïeken, voornamelijk 12de- en 13de-eeuwse, maar ook vervangingen door meesters als Titiaan en Tintoretto. San Marco was eeuwenlang de privékapel van de doge, maar verveling in 1807 de San Pietro di Castello als kathedraal van Venetië.

Druivenplukker, 13de-eeuws reliëf op het hoofdportaal

2 Gardameer

Het Gardameer (Lago di Garda) is het grootste en meest oostelijke van de Italiaanse meren. Het grenst aan drie *regioni*: Trentino in het noorden, Lombardije in het westen en zuiden en Veneto in het zuiden en oosten. De omgeving van het meer is langs de zuidelijke oevers vlak, maar wordt verder naar het noorden steeds spectaculairder, om te eindigen in een imposant berglandschap. De talloze watersportfaciliteiten, de bezienswaardigheden en het schitterende landschap maken het Lago di Garda tot een populaire vakantiebestemming.

Oostpunt van Penisola Sirmione
Voorbij het stadje begint een pad dat langs de rand van het schiereiland en hete zwavelbronnen voert.

Gardone is bekend om zijn park met exotische planten en Il Vittoriale, de art-decovilla van de dichter Gabriele d'Annunzio, met veel curiositeiten.

De republiek Salò werd in 1943 uitgeroepen door Mussolini. De kathedraal van dit elegante stadje met pastelkleurige huizen omvat een 14de-eeuws altaarstuk van Veneziano.

Een tochtje met een draagvleugelboot, catamaran of stoomboot gunt een blik op villa's en tuinen die vanaf de kustweg niet te zien zijn.

Verklaring

- Stoombootlijn
- Autoveer

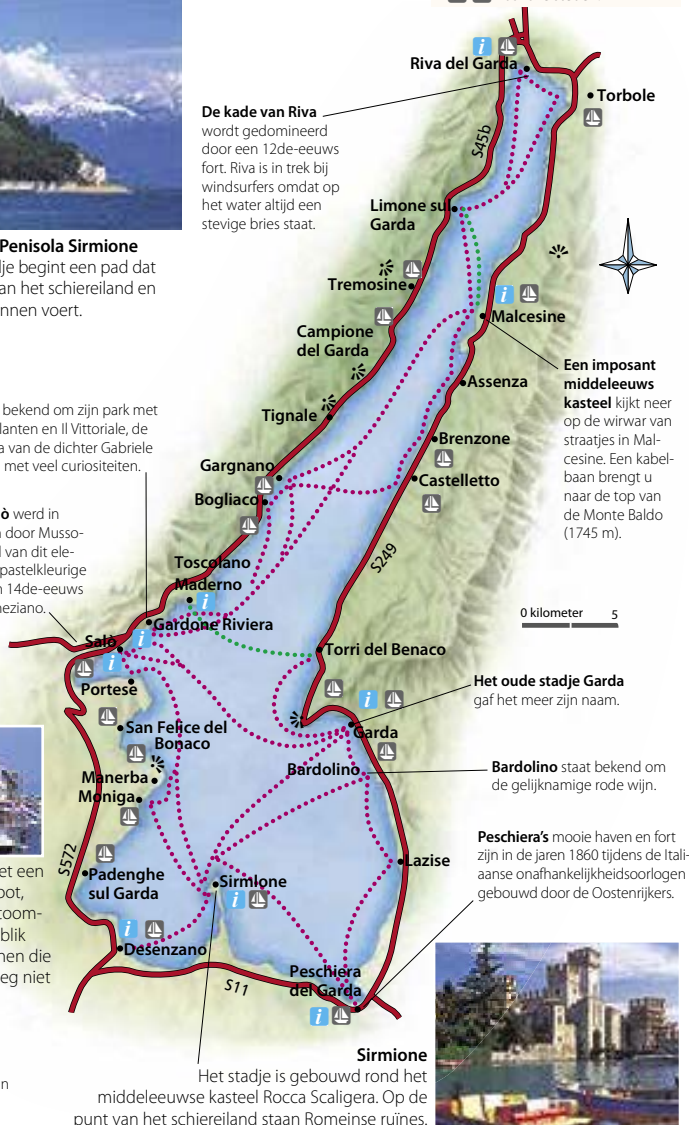
TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Brescia, Verona en Trento. **i** Viale Marconi 8, Sirmione (030-916114), open Pasen-okt. Il Vittoriale: Gardone. **tel.** 0365-296511. **Open** dag. **🚢** Rocca Scaligera: Sirmione. **tel.** 030-916468. **Open** di-zo. **📧** www.sirmionebs.it

Openbaar vervoer

FS Peschiera del Garda, Desenzano del Garda. **🚗** naar alle steden.

De kade van Riva wordt gedomeerd door een 12de-eeuws fort. Riva is in trek bij windsurfers omdat op het water altijd een stevige bries staat.

Een imposant middeleeuws kasteel kijkt neer op de wirwar van straatjes in Malcesine. Een kabelbaan brengt u naar de top van de Monte Baldo (1745 m).

Het oude stadje Garda gaf het meer zijn naam.

Bardolino staat bekend om de gelijknamige rode wijn.

Peschiera's mooie haven en fort zijn in de jaren 1860 tijdens de Italiaanse onafhankelijkheidsoorlogen gebouwd door de Oostenrijkers.

Het stadje is gebouwd rond het middeleeuwse kasteel Rocca Scaligera. Op de punt van het schiereiland staan Romeinse ruïnes.

Hotels en restaurants in deze regio zie blz. 562-565 en 580-584

De 16de-eeuwse houten brug van Palladio in Bassano del Grappa

3 Bassano del Grappa

Vicenza. **AA** 39.000. **FS** **🚗**

i Largo Corona d'Italia 35 (0424-524351). **🕒** do en za-ochtend.

📧 www.bassanodelgrappa.com

In dit vredige plaatsje aan de voet van de Monte Grappa wordt de Brenta overspannen door de gracieuze Ponte degli Alpini, in 1569 ontworpen door Palladio. De houten brug geeft mee wanneer in de lente smeltwater de rivier doet kolken. Bassano is bekend om zijn majolica (beschilderd en geglaazuurd aardewerk), waarvan een collectie is te zien in het **Palazzo Sturm**. De plaats heet naar de Italiaanse grappa, een sterkedrank die wordt gemaakt uit de druivenpulp die overblijft bij het maken van wijn. Dit proces wordt belicht in het **Museo degli Alpini**.

Palazzo Sturm

Via Schiavonetti. **tel.** 0424-524933. **Open** di-zo. **📧** www.museibassano.it

Museo degli Alpini

Via Angarano 2. **tel.** 0424-503650. **Open** di-zo. **📧** www.museibassano.it

4 Asolo

Treviso. **AA** 2000. **FS** **i** Piazza Garibaldi 73 (0423-529046), open di-zo. **🕒** za. **📧** www.asolo.it

Asolo ligt prachtig in de met cipressen begroeide uitlopers van de Dolomieten. Dit ommuurde stadje werd ooit geregeerd door Caterina Cornaro (1454-1510), de Venetiaanse vrouw van de

5 Castelfranco Veneto

Treviso. **AA** 30.000. **FS** **🚗**

i Via Riccati 14 (0423-495000), open di-za-ochtend. **🕒** di- en vr-ochtend.

Het historische centrum van dit stadje ligt binnen de stevige muren die de heersers van Treviso in 1199 lieten bouwen om Castelfranco te beschermen tegen het naburige Padua. Het **Casa di Giorgione**, waar de schilder Giorgione (1478-1511) zou zijn geboren, herbergt een museum gewijd aan diens leven. Giorgione gebruikte landschappen als middel om sfeer te creëren – bijvoorbeeld in zijn beroemde schilderij *De storm* (blz. 110). In de **duomo** hangt een ander werk uit zijn – voor zover bekend – kleine oeuvre: *Madonna met Kind en de heiligen Liberale en Franciscus* (1504).

Omgeving

Zo'n 8 km noordoostelijk ligt bij het dorp Fanzolo de **Villa Emo** van Palladio (circa 1555). Het vierkante hoofdgebouw en de symmetrische zijvleugels zijn typisch palladiaans. Binnen vindt u mooie fresco's van Zelotti.

Casa di Giorgione

Piazza San Liberale. **tel.** 0423-735626. **Open** di-zo (di-do alleen 's ochtends). **Gesloten** feestdagen. **📧** www.museocasagiorgione.it

Villa Emo

Via Stazione 5, Fanzolo. **tel.** 0423-476334. **Open** mei-okt dag. (ma-za alleen 's middags); nov-april dag. **Gesloten** 1 jan., 25, 26 en 31 dec. **📧** www.villaemo.org

Plafondfresco van Paolo Veronese in de Villa Barbaro, bij Asolo

6 Onder de loep: Vicenza

Vicenza is bij uitstek de stad van Andrea Palladio (1508–1580), die hier als metselaar begon en uitgroeide tot de invloedrijkste architect van zijn tijd. Al rondwandelen krijgt u een uitstekende indruk van de ontwikkeling die zijn stijl doormaakte. In het centrum staat de monumentale basiliek die hij tot stadhuis verbouwde, niet ver ligt het Teatro Olimpico, en verspreid door de stad vindt u zijn palazzi.

Loggia del Capitanato
Palladio ontwierp deze overdekte zuilengang in 1571.

Aan de Contrà Porti staan enkele van de mooiste palazzi van Vicenza.

Palazzo Valmarana Braga

Dit imposante bouwwerk van Palladio uit 1566 is versierd met enorme pilasters en reliëfs maar werd pas voltooid in 1680, 100 jaar na de dood van de architect.

Duomo

De kathedraal werd herbouwd na een bombardement in de Tweede Wereldoorlog, dat slechts de gevel en het koor spaarde.

Andrea Palladio

Het beeld van de grote architect staat vaak te midden van marktkramen, waardoor het niet goed te zien is.

0 meter 2

Verklaring

— Aanbevolen route

Een grote zaal is het enige wat over is van het 15de-eeuwse Palazzo della Ragione.

De Torre di Piazza, gebouwd in de 12de eeuw, is 82 m hoog.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

📍 116.000. 📞 Piazza Matteotti 12 (0444-320854). 🕒 di en do.

📅 mei en juni concertseizoen; sept. en okt. theaterseizoen; eind juni–begin juli Concerti in Villa.

🌐 www.vicenzae.org

Openbaar vervoer

🚉 Piazza Stazione.

De leeuw van San Marco kijkt naar op de Piazza dei Signori

📍 Piazza dei Signori

Basilica: Tel. 0444-323681. **Open** alleen voor exposities, concerten en rondleidingen, dan kunt u ook de loggia bekijken (bel het toeristenbureau voor openingstijden).

★ Piazza dei Signori

Aan dit plein staan diverse bouwwerken van Palladio, waaronder de galerijen van de 16de-eeuwse 'Basilica', opgetrokken rond het oude Palazzo della Ragione.

Het Quartiere delle Barche

telt veel mooie palazzi in 14de-eeuwse Venetiaans-gotische stijl.

Ponte San Michele

Deze sierlijke stenen brug uit 1620 biedt een schitterend uitzicht op de stad.

Casa Pigafetta

Dit opmerkelijke 15de-eeuwse huis is het geboortehuis van Antonio Pigafetta, die in 1519 met Magelhaen afvoer voor een reis om de wereld.